

Beeldende kunst Alternatieve kunstbeurs groeit uit tot succesvolle presentatie van kunstenaarsinitiatieven

Kunstkermissis vol vrolijke attracties en freaks

Het is geen beurs waar kunstenaars hun ego's presenteren. Wel kan er plotseling iemand 'boe' in je oor roepen. De Kunstervlaai geeft ruimte aan kunstenaarsinitiatieven.

Door onze redacteur

SANDRA SMALLEBURG

AMSTERDAM, 17 MEI. Ze zitten onopvallend in een hoekje van de Gashouder op het Westergastan-briekterrein, achter een erfelijke met wat bollen wol. Zij brekt verveeld aan een roze slaal, hij spuit lamlendig, wat verf op een strakke hout. Voor hen staat een bordje met de tekst 'Kunstenaar zoekt werk'. „Heb jij misschien een baanrje voor me?“ vraagt hij. „Ik pak echt alles aan.“

Kunstenaars Gera Baas en Tiemon Schellinghouw uit Kampen zijn misschien wel de meest bescheiden deelnemers aan de Kunstervlaai, de alternatieve kunstbeurs die dit jaar voor de achtere keer plaatsvindt. Vier maanden geleden hebben ze een kunstenaarsinitiatief opgericht: Rijk van Kunst. Maar geld voor een spelende presentatie op de Kunstervlaai is er niet. „Het wordt steeds moeilijker om in de kunst te geld te verdienen“, zegt Baas. „Op de academie vertellen ze je niet hoe je aan een baan moet komen.“ Dus probeert ze het maar zo, en doodt ze de tijd met breiwerk.

De Kunstervlaai is de meest arypische kunstbeurs van Nederland. Er doen geen commerciële galeries aan mee, maar amalstige kunstenaarsinitiatieven. Het gaat er niet om reputaties van individuele kunstenaars – naar grote namen is het vertoets zoeken – maar om een soort gemeenschapsgevoel. Er hangen geen prijskaartjes bij de kunstwerken, al kan je er, als je echt wilt, vast wel een schillende titel op de kop tikken. De beurs is opgericht uit protest tegen de commerciële Kunstvak (nu Art Amsterdam) en dit subversieve karakter heeft de Kunstervlaai altijd gehouden. „Voor nieuwe smaken in de kunst“, is het motto waarmee dit jaar wordt geadvertiseerd.

Neem de boekenstand waar alle kunstboeken vijf euro kosten –

Aan ziekenthuisbedden vastgebonden meisjes laten hun moedermelk aftoelven. Performance van de Newporn Community uit Sint-Petersburg in de Gashouder. Foto: Hoger Ciemers

ook de boeken die in het dagelijkse leven veel duurder zijn. Tijdens de 'Inlooptoernooisessie' kon het publiek dit weekende nieuwe aankopen laten signeren door seriers als Wim T. Schippers en David Bada.

Ook fotografe Rincke Dijkstra wilde wel boeken van anderen met haar groene stift 'opplimpen'. Al

leek ze wel wat jaloers naar de handleiding voor Schippers' stoel. „Wim T. is duidelijk veel populairder.“

Het beste is de Kunstervlaai te omschrijven als een ludieke kermis, vol vrolijke attracties en aardige freaks. Je komt er vogelverschrikkers tegen die zachtjes 'boe' roepen in je oor. Je luistert er naar

houthakkers in hardhoekkleren die voor een microfoon boornstammen splijten. Je ziet er meisjes die vastgebonden aan een ziekenthuisbed, hun moedermelk laten aftoelven. En je kunt je op een

oranje-hoogwerker naar de top van de Gashouder laten takelen. „Voor een beter zicht op de Nederlandse kunstscene“ – en dan krijg je er onderweg ook nog een lezing bij.

Ronduitroepen is de bijdrage van Jaap Muttter bij de stand van

Planecart. Voor zijn installatie *Protonyde Mins 2.1* liet hij zich – vol plakkaten met elektrodes. Die zijn met draadjes verbonden aan een mengpaneel dat bezoekers mogen

bedienen. Druk je op het knopje bij de knie, dan schiet zijn been met een schok omhoog. Door contacten te maken kun je de kunstenaar laten dansen. „Je mag de intensiteit best wat harder zetten“

Dan doet hij het nog beter.“ Participatie van het publiek speelt dit jaar een belangrijke rol. Bij kunstinitiatief De Fabrick kun je voor 1 euro een lege bierfles in een automaat redden die je vervolgens met een hamer stuk ma slaan. Daarna er, bij wijze van flesstoppo, een oprullend manlister voorschijn komt over de ups en downs van subsidiehandl. Het is een godswonder, schrijft het bestuur van de jubilerende kunst ruimte, dat De Fabrick in dit klimaat de leeftijd van dertig heeft weten te behalen. „Juist nu wordt de tijd om de mensen te slijpen en de tanden te vijlen. De maatschappij zoekt een zondebok. Ze zullen verwoede pogingen doen om die kunstde nek om te draaien.“

In de Gashouder zitten de kunstenaars van Rijk van Kunst intussen nog altijd te breien. Een baal hebben ze nog niet gevonden, zegt Tiemon Schellinghouw. „Ik kor

ruutman worden, maar die mevrouw bleek helemaal geen ruiter hebben. En een manneer vroeg me om voor hem kwartjes in de parkoermarkt gooien.“ Maar hij houdt hoop. De Kunstervlaai duurt nog de hele week. Wie weet valt voor kans en er nog komen.

Houwellingbier
Aan de tweejaarlijkse Kunstervlaai doen dit jaar 76 kunstenaarsinitiatieven en negen kunstopleidingen mee. Er is werk van vierhonderd kunstenaars, veelal jong en net afgestudeerd. De initiatiefnemer, directeur van het Sanbergh Instituut Jos Houwelling, gaat dit jaar met pensioen. Om zijn afscheid te vieren heeft kunstenaar Arno Coenen een speelsaal Houwellingbier gebrouwen, dat op de Kunstervlaai gratis wordt geserveerd. De beurs heette eerst 'Niet de KunstRAI', maar de rechter verbood dat. Dus werd het Niet de Kunstervlaai en het tweede jaar De Kunstervlaai. Met bezoekersstatistiek van acht- tot twaalfduizend man was het vanaf het begin in 1997 een succes.

T/m 23/5, Cultuurpark Westergastan, Amsterdam. Dagelijks 12-18 uur. <http://www.kunstervlaai.nl>